

Městská knihovna Znojmo získala ocenění Bibliotheca inspirans 2025

Letošní ročník Bibliotheca inspirans motivoval knihovny k zamyšlení, jak bude vypadat jejich budoucnost v roce 2050. Výsledek mohly představit v libovolné tvůrčí formě a slavnostní vyhlášení pětice inspirativních nápadů proběhlo 9. září v Jihlavě na největší knihovnické konferenci Knihovny současnosti 2025. Znojemská knihovna se stala jednou z oceněných.

Městská knihovna Znojmo začala o své budoucnosti intenzivně přemýšlet v okamžiku, kdy město vyhlásilo referendum o využití budovy bývalých lázní. *„Začali jsme plánovat kampaň, ve které jsme chtěli ukázat lidem, že knihovna není jen budova plná regálů a knih. Ale že reaguje na současné trendy, pracuje s moderními technologiemi včetně AI, snaží se predikovat budoucnost a zároveň přirozeně buduje komunitu. Museli jsme vystoupit ze své komfortní zóny, předstoupit před veřejnost a zároveň ji co nejvíce zapojit. Hodně jsme se inspirovali ve Skandinávii,”* popisuje ředitelka knihovny Jana Sikorová, která v uplynulých třech letech zároveň studovala Design informačních služeb na Katedře informačních studií a knihovnictví na Masarykově univerzitě a mohla spolu se svým týmem uvést získané znalosti rovnou do praxe.

Každý z téměř třiceti lidí pracujících v knihovně přišel s vlastním dílčím nápadem. Několik odvážlivců se odhodlalo spolupracovat i na tvorbě videí, zapojili servis design a reflektovali budoucí trendy. *„Bylo skvělé, že každý přinesl něco svého. Natočili jsme videa, ve kterých jsme představili, v čem by nová větší knihovna byla lepší,”* vysvětluje Jana Sikorová a její kolegyně Lucie Barthová. Jedinečná dodává: *„Nejúspěšnější bylo video nepovedených záběrů, které nám pomohlo dostat se na sítě i mezi lidi, kteří knihovnu běžně nesledují. Cítili jsme velkou podporu veřejnosti, i když jsme si původně říkali, jestli ta naše vize není moc velká. Ale pak jsme si uvědomili, že není třeba držet se tradičního rámce.”* Knihovna budoucnosti by měla fungovat v režimu 24/7 i bez zajištění knihovníků a knihovnic a na principu sdílené ekonomiky. *„Nechceme vytvářet konkurenční prostředí, ale propojovat,”* dodává Jana Sikorová.

I když knihovna nakonec referendum nevyhrála, ukázalo se, že má ve Znojmě silnou podporu – jak na městě, tak v lidech i spřátelených knihovnách. A na obzoru je nový prostor v podobě budovy bývalé pošty. *„Knihovna je živý organismus, který se neustále mění s potřebami lidí a technologiemi. A ta naše ve Znojmě bude prostorná se zónami pro klid i komunitní akce, digitální s AI asistentem a personalizací služeb, podpůrná s knihovníky v podobě průvodců, udržitelná a propojená s městem, školami, seniory, podnikateli a dalšími,”* uzavírá Jana Sikorová.

„Návrh Městské knihovny Znojmo vnímáme jako inspirativní a komplexně zpracovanou vizi knihovny budoucnosti, která přirozeně propojuje architektonické úvahy s programovým rozvojem, aktivním zapojením komunity a úvahou nad tím, jaká bude role knihovníků a knihovnic budoucnosti. Ocenili jsme si participativní přístup k tvorbě vize a srozumitelné zpracování formou webu s kvalitní prezentací a videi,” popisuje Tereza Lišková z Nadace OSF, která společně s Českou spořitelnou za oceněním Bibliotheca inspirans stojí.

Podle jednoho z porotců ocenění Marka Urbana z Akademie věd ČR je uvažování o budoucnosti dnes obtížnější než dřív, hlavně kvůli rychlosti technologických změn: *„Svět se neproměňuje tak, jak se to dělo ještě za generace našich rodičů, ale mnohem rychleji – v řádech měsíců, nikoliv desetiletí. Týká se to škol, práce, komunikace i veřejných služeb. Budoucnost už není něco, co bychom mohli odhadnout, ale spíš fluidní prostor, se kterým se musíme učit aktivně pracovat. Ne abychom měli jednu jasnou vizi, ale abychom dokázali přemýšlet v různých scénářích a uměli se adaptovat.”*

Oceněný návrh vize budoucnosti znojenské knihovny si můžete prohlédnout [zde](#).

O Bibliotheca inspirans:

Bibliotheca inspirans 2025 je ocenění pro knihovny, které přemýšlejí o své budoucí roli a podobě a které představily nejzajímavější vizi, kam by se mohly posunout do roku 2050. Získalo jej celkem 5 knihoven: Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně, Krajská knihovna v Pardubicích, Městská knihovna Znojmo, Místní knihovna Kostice a Ústřední knihovna FF MU. Všichni ocenění získali mikrogrant ve výši 15 000 Kč pro rozvoj svých dalších aktivit a také autorskou vůni od Ireny Kozelské, která evokuje duševní bdělost a vyzdvihuje sílu naší přírody. Aromadifuzér pro aplikaci vůně, jehož základ tvoří houbové mycelium od tuzemské společnosti MYCO, navozuje atmosféru jara – tedy podhoubí pro rašení nových myšlenek, které může prorůst celou knihovnou sítí.

V roce 2026 se ocenění Bibliotheca inspirans zaměří na aktivity knihoven, které směřují k odolné demokracii. Nadace OSF ve spolupráci s Českou spořitelnou touto cestou dlouhodobě podporuje knihovny, které přinášejí příklady dobré a inspirativní praxe.

O výběru ocenění Bibliotheca inspirans 2025 rozhodla porota ve složení: Marek Urban (vedoucí CREAITE lab na Psychologickém ústavu AV ČR a profesionální kouč), Tomáš Jindříšek (expert v oblasti marketingové komunikace), Kateřina Jiřinová (expertka v oblasti vzdělávání, kritického myšlení a fungování komunit), Pavlína Kolínová (Ústav informačních studií a knihovnictví UK), Tereza Lišková (Nadace OSF), Andrea Studihradová (CSR manažerka České spořitelny).

Více se o ocenění Bibliotheca inspirans dozvíte [zde](#).

Kontakt pro média:

Pavla Bartůňková

manažerka komunikace Nadace OSF

pavla.bartunkova@osf.cz

tel.: +420 720 952 464